

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Francisci Tvrriani Societatis Iesv, Defensio Locorum S.
Scriptvrae. De Ecclesia Catholica, Et Eivs Pastore
Episcopo Romano, B. Petri, principis Apostolorum
successore, libri duo. Aduersus nugatorias ...**

**Torres, Francisco de
Coloniae Agrippinae, 1580**

VD16 ZV 18729

Capvt III.

urn:nbn:de:hbz:466:1-33634

» **V** verò (inquis, me alloquēs) vel ex eo poteras ἀκούειν huius
 » tuæ argumentationis cognoscere, quod si regni Christi
 » imaginē statuis in regno aliquo visibili, iam ad vmbra
 » veteris testamenti regrederis, & exortæ luci euangelicę
 » renuncias: quin etiam cū crassi Iudæi vmbra adhærescentes ter-
 » renum Messia regnum ab ipsis Christi temporibus confingant, &
 » ab illo errore Christus difertis verbis sæpè suos reuocauerit, num
 » erit consentaneum ipsius regnum visibili aliquo regno in terris
 » constituto velle exprimere? hic sit igitur prior tuus paralogismus
 » in voce εἰκόνα, quam tu quidē in regno Pötificio, i. lucem in tene-
 » bris queris. Ego verò εἰκόνα in ipso Christo, & in Euangelij prædi-
 » catione esse ex ipso Euangelio affirmo. Si quia imaginem regni Christi

Quid sequa-
tur in An-
tonium, si
imaginem
regni Chri-
sti in regno
aliquo visi-
bili statuere
est ad v. m.
bras veteris
testamenti
regredi, vt
ipse ait.

in regno aliquo visibili statuimus, ad vmbra veteris testamēti ag gredimur, Tu
igitur ad vmbra veteris testamenti regrederis, si sacramenta, quæ sunt imagi-
nes rei diuinæ, in aliquo visibili statuis: aut, si non statuis, nec Christianus es:
Simili itaq; argumentatione concludimus vel te esse Iudæum, vel non esse Chri-
stianum: siquidem baptismus quo factus es Christianus, sinē aqua visibili super-
ueniente virtute spiritus sancti nō fit: deinde, si quia Christus suos ab illo errore,
sæpè, vt dicit, reuocabat, quo quidam Iudæi vmbra adhærescentes terrenū Mes-
sia regnum confingebant, nō videtur tibi consentaneum regnum Christi in ali-
quo visibili regno in terris cōstituto velle exprimere, ideo credo, non videtur cō-
sentaneum, quia nō credis posse esse visibile, & simul spirituale, ac non terrenū,
quale cogitabant illi. At si ita credis, ne credas baptismum esse ablutionem cor-
poris & animæ spiritualem, & non terrenā, quia aquā sensibilem oculis corpo-

Quomodo
Antonius
conatur spo-
liare Chri-
stum hære-
reditate pa-
terna, cum
regnum eius
visibile, q
est Ecclesia,
negat.

Quomodo
Antonius
quia regnum
spirituale
est, negat
esse visibile
contra scri-
pturam.

ris vides: aut rursus si hoc credis, ne Christianismo renūciare videaris, cur Chri-
sto negas regnum visibile & spirituale? quod ita spirituale est, vt adhuc in ter-
ra, antequam in calum transferatur, iam celeste secundum Apostolum dicatur,
scilicet propter sacramenta, propter hymnos angelicos, propter clauas regni ca-
lorum, id est, propter potestatem ligandi, & soluendi peccata, quæ sunt omnia
spiritualia, & è calo, licet in terra visibiliter administrantur: cur tu Christum
hereditate, quā dedit ei pater, spoliās? postula à me, inquit, & dabo tibi gentes
hereditatē tuam, et possessionem tuā terminos terræ. An terræ terminos aliquos
inuisibiles dicit, qui nō possint nisi oculis fidei conspici? Tu enim dicitis expressam
regni Christi formam, & εἰκόνα, id est, imaginem in scripturis proponi, nō cor-
poris, sed fidei oculis cōspiciendum. si regnum Christi in terra inuisibile est, quia
spirituale est, quomodo visibili descriptione tenditur & porrigitur? videamus
paulisper

paulisper Prophetiam Esaie de regno Christi spirituali in terra, quod est Eccle-
 sia. Dedi te, inquit, in lucem gentium, ut sis salus mea, usque ad extremum terra.
 & paulo post, Ecce isti de longè venient, & ecce illi ab Aquilone & Mari, &
 isti de terra Australi. & paulo post, Leua in circuitu oculos tuos, et vide, omnes
 isti congregati sunt: venerunt tibi, vino ego, quia omnibus his quasi ornamento
 vestieris, & circumdabis tibi eos quasi sponsa. Nemo est tam indoctus in regno
 calorum, id est, scripturis sanctis veteris & noui testamenti, quin hæc de Eccle-
 sia Christi, de semine David, regno perpetuo & spirituali intelligenda esse con-
 fiteatur. At quomodo si huiusmodi Ecclesia et regnum Christi inuisibile est, vi-
 deri hæc possunt? An cū dicit leua oculos tuos et vide, omnes isti cōgregati sunt,
 et venerunt tibi, scilicet ab Aquilone, & Mari, & terra Australi ut paulo antè
 dixerat, an iubebat propheta cum dixit vide, videre oculis fidei, qui venirēt ab
 Aquilone, & Mari & Austro quis hoc nisi excors dicitur est? nunquid ut ali-
 quis ab Aquilone veniat ad Ecclesiam, id est, ad regnum Christi, satis est credere
 eum ab Aquilone venisse? Ut si credat venisse, venerit? si non credat venisse,
 non venerit? quæ est hæc dementia? cū ergo dicit Propheta, vide, omnes isti
 congregati sunt, Ecclesiam, quæ est congregatio fidelium cum Episcopo suo, vi-
 sibilem esse affirmat, alioquin non diceret, vide, nisi forte interpreteris, vide, sci-
 licet oculis fidei, quod ut dixi, excors sit, qui sic interpretetur. Quid enim ex eo
 sequatur, dixi paulo antè. Audacior, ac amentior es tu quam Donatus, qui ut
 negaret, Ecclesiam esse, quæ per omnes mundi regiones diffusa oculis corporis
 videbatur, nunquam ausus est confugere ad istam tuam Ecclesiam inuisibilem
 electorū, ut diceret eam esse in sola Africa, sicut tu putas esse in sola Germania,
 quæ confessionem Augustanā teneat, licet non hoc apertè totidem verbis dicere
 audeas, sed perinde est, ac si dicas. Sed pergamus ad reliqua. Alter, inquit, pa-
 ralogismus est, in dictione regni, & paulo post citas, inquit, hæc
 verba apud Lucam, regnabit in domo Iacob in æternum, ergo vi-
 deo te loqui de eo regno, quod Christus exercet in electos, quorū
 Ecclesiā per domum Iacob significari satis est mani estum, hypo-
 critæ verò licet ad tempus in Ecclesia esse videantur, tandem tamē
 ab Ecclesia deiiciendi sunt. Quæro abs te Antoni, quomodo hypocrita vi-
 dentur esse in Ecclesia, licet eiiciendi tandem ex ea sint, oculis ne corporis, an
 oculis fidei? credo te respōsurum oculis corporis, si enim oculis fidei discernendi,
 & dijudicandi à nobis essent, qui sunt, & qui non sunt in Ecclesia, in Ecclesia
 essent, quos crederem esse in Ecclesia, & in Ecclesia non essent, quos crederem
 non esse. At qui ad corpus Christi, quod est Ecclesia, verè pertineant, noluit hoc
 Dominus à nobis dijudicari, neque sciri; qui verò essent in Ecclesia visibili, quæ
 est regnum Christi visibile, in quo ministri eius sunt & sacramenta visibilia, &

Quomodo
 audacior, &
 amentior quā
 Donatus sit
 Antonius
 in tollenda
 Ecclesia vi-
 sibili per
 cunctū orbē
 diffusa.

Quomodo
 Christus vo-
 luerit sciri
 & videri à
 nobis, qui
 essent in ec-
 clesia, & qui
 non.

L

potestas

potestas Christi ministris visibilibus data, hoc à nobis cognosci, & oculis corporis discerni voluit ex sacramentis visibilibus hominis Christiani, & ex ministerio visibili eijciendi ex Ecclesia per potestatem à Christo datam visibiliter, licet ea potestas visibiles effectus per virtutem inuisibilem Christi operetur. Hæc tu non intelligis, quia non credis, & quia non credis, hereticus es. Multi itaque sunt in Ecclesia, quæ est corpus Christi, et domus Iacob & regnum David, propter communionem sacramentorum, licet non pertineant verè ad corpus Christi, nec æternam domum Iacob, & perpetuum regnum David, quod Christus de celo regnat in terris secundum humanitatem oleo diuinitatis vnctam. Addis
 » deinde, iam cum regnum illud Romanum in Ecclesia visibili constituas, in qua reprobi mixti sint cum electis, quos quidem fateris
 » esse inuisibiles, efficitur, regnum pontificium non esse imaginem
 » eius regni, de quo loquitur angelus apud Lucam. Atque vt te ipse
 » refellas, regere tibi tuum illud argumētum de imaginibus, in quo
 » dicis imaginem eandem esse cum prototypo $\sigma\chi\epsilon\tau\iota\kappa\acute{\omega}\varsigma$, & ex ijs, quæ
 » modo dixi constat regnum Pontificium nō esse idem cum regno
 » Christi, ac ne $\sigma\chi\epsilon\tau\iota\kappa\acute{\omega}\varsigma$ quidem. quare illud imago huius esse non
 » potest. Nōdum intelligis Antoni, quæ ratione & modo regnum Christi in terra sit imago regni caelestis. alioquin nō argumentareris, si regnum Christi in Ecclesia visibili mixta ex reprobis & electis constitutatur, non posse esse imaginem regni Christi in celo, quia non cogitabas, quid caeleste reprobi haberent, vt in ea imagine lineam aliquam tenerent, sunt enim in Ecclesia propter cōmunionem sacramentorum, donec separet eos Dominus, & partem eorū cum infidelibus ponat; disce igitur, in Ecclesia visibili regnum Christi, quod non terrenum, sed spirituale est, neq; de hoc mundo, sicut Dominus dixit Pilato, sed de celo, imaginem esse regni Christi in celo propter illa ipsa, quæ Apostolus in epist. ad Heb. c. 8. & 9. in Ecclesia vocat caelestia. vocat enim caelestia sacramenta diuina potestatem diuinam & caelestem soluendi, & ligandi peccata, ordines ministrorum Ecclesiasticæ Hierarchie, explanationes scripturarum, hymnos sacros, & alia de quibus non est dicendi tempus. in his sunt tanquam in imagine, ac similitudine archetypa caelestia, sicut dicit diuinus Dionysius explicans mysterium Chriasmatis, quod est in Ecclesia per vniuersum orbem diffusa, quod est imago Christi, qui est archetypum chrisma τὸ ἀληθές, inquit, ἐν τῷ ὁμοίωματι, καὶ τὸ ἀρχέτυπον ἐν τῇ εἰκόνι καὶ ἑκδέχου ἐν ἑκατέρῳ παρὰ τὸ τῆς οὐσίας διαφόρου. est, inquit, in similitudine verum, & archetypum in imagine, vtrunque in altero, excepta differentia substantiæ, archetypum enim non est ipsa substantia imaginis, quæ constat ex pigmentis colorum, & ligno, aut lapide, aut charta, aut are, aut alia materia, iccirco non est vtrumq; in altero, neque sunt vnum,

Quomodo
 Antonius
 existimet
 fieri non
 posse, vt Ec-
 clesia mix-
 ta ex electis
 & reprobis
 sit imago
 regni Chri-
 sti in celo,
 quia nō co-
 gitat, quid
 caeleste re-
 probi habe-
 ant in Ec-
 clesia.
 Quæ sint in
 Ecclesia, in
 quibus tan-
 quā in ima-
 gine sunt
 archetypa
 caelestia ex
 Dionysio.

vnum, nisi $\sigma\chi\epsilon\tau\iota\kappa\omega\varsigma$, sic in illis, quae sunt in regno Ecclesia, quod est regnum nō
 Pontificium, vt semper inuidiosè, & veteratorie appellas, sed Christi. Pontifex
 enim non est nisi minister tantum Christi in eo gradu Ecclesia collocatus, quo
 voluit Dominus in domo sua, qui sumus nos, quae Apostolus vocat caelestia, &
 antitypa ἀληθινῶν, id est, imagines eorum, in quibus est veritas reuelata sine
 vilo anigmate. est quidem veritas, & gratia in Ecclesia, lex enim per Moysen
 data est, inquit Ioannes, gratia & veritas per Iesum Christum facta est, sed
 non est in Ecclesia, & sacramentis eius, & ministris ipsa veritas reuelata, &
 ipsa gratia per speciem, & visionem. Est verbi gratia in baptismo visibili Ec-
 clesia Christi, adoptio filiorum Dei per fidem, qua credimus, nos per sacrum
 baptismum regenerari, & filios Dei fieri. In calo erit adoptio non per symboli-
 cum baptismum, & fidem, sed per visionem: itaq; quae nunc in baptismo est im-
 mortalitas resurrectionis secundum spem, erit in calo re ipsa. Deniq; nisi proto-
 typa regni caelestis essent tanquam in imagine, & imago in prototypis, vtrumq;
 in altero praeter differentiam fidei, & visionis, spei, & possessionis, non ageret
 gratias Apostolus Deo, qui transtulit nos in regnum filij dilectionis suae, neque
 diceret in epist. ad Ephes. Qui consedere nos fecit in caelestibus, neque diceret
 in epist. ad Corinth. si consurrexistis cum Christo, quae sursum sunt, sapite, &c.
 non dixit in futuro, transferet, consedere faciet, consurgetis, sed in praeterito;
 dixi causam. Deinde, cum dixit, si consurrexistis, non de electis solum loquitur,
 non solum enim electi in Ecclesia consurrexerunt typicè cum Christo in sacro
 baptismo, sicut typicè mortui sunt in eo cum Christo, sed consurrexerunt etiam
 reprobi, sed hoc interest, quod electi, quod coeperunt esse, i. noua creatura, vsq;
 ad finem firmum retinuerunt, sicut Apostolus ait in epistola ad Hebr. c. 3. par-
 ticipes enim Christi effecti sumus, si tamè initium substantiae eius vsq; ad finem
 retineamus. Itaq; cum ait, si cōsurrexistis, omnes alloquitur electos, & non ele-
 ctos tāquam ad vnum corpus visibile Christi, quod est ecclesia, pertineant pro-
 pter communionem sacramentorum, vt dixi. immò dixit August. voluit enim
 Christus, quandiu in seculo sumus, Ecclesia electorum mixta esset cum reprobis,
 & vna Ecclesia ex vtriusq; mixta, celebraretur, & coleretur, donec veniret, qui
 separaret haedos, ab agnis, & paleas à frumento. In hoc enim mundo, vt ait A-
 postolica constitutio l. 2. Clemen. Rom. δίκαιοι καὶ ἄδικοι ἀλλήλοις σωματεύει-
 ζονται κοινωνία. βίβ. ὁ ἄγιος καὶ ὁ ἁμαρτωλός; id est, iusti et iniqui congregantur
 in vnum communiōne vitae non sanctitatis. Vt igitur ad caput quaestionis redea-
 mus, sicut multa alia sunt in Ecclesia, quae fuerunt adumbrata in veteri lege, id
 est, in quibus est imago caelestium secundum scripturam, sic etiam Ecclesiastica
 Hierarchia oportet igitur, vt etiam in ea fuerit vnus primus, Petrus scilicet, à
 quo sacerdotalis ordo inceperit, sicut sanctus Anacletus in epist. 2. scripsit, quia

Quid diffe-
 rant veritas
 & gratia,
 quae sunt in
 ecclesia, à ve-
 ritate & gra-
 tia in czlo.

Ut Aaron
fuit initiū
veteris sa-
cerdotij, sic
B. Petrus ini-
tium noui.

Quōdin ve-
tere testa-
mento ima-
gines erant
ab archety-
pis remotis-
simis; in no-
uo aut pro-
pinquiores.

Quomodo
Aaron fuit
vmbra pon-
tificis in no-
uo testamē-
to; & Ponti-
fex imago
Christi.

ipsi, inquit, primo pontificatus in Ecclesia datus est, dicente Domino ad eum, Tu es Petrus, & super hanc Petram adificabo Ecclesiam meam, qui tanto fuit excellentior summus sacerdos, quàm Aaron, qui fuit, ut idem Anacletus ait, initium veteris sacerdotij, quanto imago perfectior est vmbra, & quanto propinquior & similior archetypo. Hic tu statim occurre, & dices, non Petri, sed Christi fuisse vmbra in Aaron. verum quidem est fuisse vmbra Christi Aaron, sed longinquissimam, ut diuinus Dionysius testatur. ait enim Hierarchiam veteris legis habuisse $\omega\phi\theta\acute{\omega}\tau\alpha$ $\tau\omega$ $\acute{\alpha}\rho\chi\epsilon\tau\acute{\omicron}\pi\omega\nu$ $\acute{\alpha}\nu\epsilon\iota\kappa\omicron\nu\iota\sigma\mu\acute{\alpha}\tau\alpha$, id est, habuisse similitudines, que longissimè distabant ab archetypis, quas idem Dionysius ibidem $\acute{\alpha}\mu\omicron\delta\epsilon\acute{\alpha}\varsigma$ $\acute{\epsilon}\rho\acute{\omicron}\nu\alpha\varsigma$ vocat, i. obscuras & tenues imagines. Nos vero non querimus nunc archetypum, quod in celo est, cuius Aaron fuit, ut dixi, immò dixit Dionysius, imago obscura, & remotissima, sed imaginem in ecclesia propinquiore archetypo, cuius imaginis fuerit vmbra minus remota, quam ab archetypo. Si enim Paulus testatur, ut superius demonstratum est, fuisse vetera exemplaria, & vmbra eorum, que sunt in ecclesia: fuit igitur Aaron, qui fuit initium sacerdotij in lege, vmbra alicuius, qui fuerit in Ecclesia initium sacerdotij noui testamenti, & idem imago Christi veri sacerdotis in aeternum. Christus autem non est imago archetypi, sed ipsum archetypum, quod in celo tatum est facie reuelata. Christi verò velata facie in Eucharistia sub specie cibi, non fuit vmbra Aaron, sed agnus Paschalis & māna. Sed persequamur reliqua. sequitur enim in tuis cauillationib. quod aut addis, oportere, ut Christus aliquē suo loco constituerit, per quem regnet, cum per se non regnet in terris, hoc verò est $\acute{\alpha}\delta\epsilon\omicron\lambda\omicron\gamma\omicron\nu$ quomodo enim in suis regnat Christus? an non virtute sui spiritus operantis per Euangelij prædicationem? inde enim hæc præstantissima huius regni effecta apud Paulum, iustitia, pax, gaudium in spiritu S. quæ omnia Christus per se, & solus præstat. Cum igitur regnum Christi spirituale sit, & perpetuo ipsius spirituali præsentia fruamur, quem admodum ipse promisit his verbis, ecce ego vobiscū sum vsque ad consummationem seculi, non tantum absurdum est, sed etiam blasphemum, dicere: regnāti Christo tanquam absenti aliquem in terris substituendum esse: & paulò post, fateor quidem, inquis adhiberi homines ad prædicandum Euangelium & ad cætera obeunda, quæ ad ministerium euangelicum pertinent, quos idcirco Paulus ait esse legatos Christi, sed tamē ille solus regnat, solus animos nostros flectit, solus in cōscientijs nostris dominatur. Neque confundendum est externum ministerium cum interiori & spirituali regno Christi. *Totus conuersus es in vaniloquium, volens esse legis doctor, ut de alijs*

de alijs tui similibus scripsit Apostolus: ex parte etiam prophetas Antoni, vt falsus decipias eos, qui te legunt, ad exemplum satana, qui vera etiam cum falsis commiscet, vt lateat, quos fallere cupit & studet. verum est, Christum virtute spiritus sui regnare, in quibus regnat, ipsum solum dominari in conscientijs, addamus nos, quod B. Petrus ait, sumtum ex editione LXX. Prouer. 3. ideo regnare in conscientijs solum, quia solus Deus superbis resistit, humilibus autem dat gratiam. verum item est, effecta regni Christi esse apud Paulum iustitiam, pacem, & gaudium in spiritu sancto, & hac Christum per se solum prestare. addere debuisti tanquam Dominum & auctorem: alioqui a nobis requirit, vt operemur salutem nostram, & spiritu ambulemus. illud etiam verum est, nos perpetuo spirituali Christi presentia frui posse: addendum erat, quantum humana infirmitas pati potest. Verum quoque est, non esse confundendum externum ministerium cum interiori & spirituali regno Christi, vera sunt ista, quis contradicit Antoni? quis ignorat, quod Paulus ait, itaque neque qui plantat est aliquid, neque qui rigat, sed qui incrementum dat Deus. At quomodo his veris sumptis efficitur, non esse vnum Christi Vicarium, qui vniuersa ecclesia Catholica, qua regnum Christi est, externum, & ἀδύρατος, id est, visibiliter praesit? de quo tecum & cum Protestantibus disceptamus: immo ex ijs, quae tu concedis hic, nesciens quam vim habeant, sequitur, quod contendimus, vnum primum legatum Christi esse in Ecclesia, & te committere, quod nobis falsum obijcis, te inquam, externum ministerium cum interiore & spirituali regno Christi confundere. Probemus, quod dicimus, ne tuo more dicamus tantum. fateris adhiberi homines ad praedicandum Euangelium, & ad cetera obeunda, quae ad ministerium euangelicum pertinent. inter illa cetera primum est ministerium pascendi oves Christi, id est, in primis ad ministerium euangelicum pertinet. hoc autem ministerium cum in multis ministros partitum sit, ita vt a singulis pars pro portione gregis commissi teneatur, prouisum est à S. Apostolis, & eorum canone 34. magna ratione, & necessitate sancitum, vt in singulis prouincijs essent singuli Metropolitanani, qui essent de suis Prouincialibus Episcopis solliciti, & eis praesentent, eosque in vnitatem Ecclesiae & fidei continerent; & vt in maioribus vrbibus essent Patriarchae, qui de Metropolitanis curam gererent. Quae abs te nunc, Ecclesia ista, in quibus Episcopi, Archiepiscopi, & Patriarcha ministerium exercent, sunt ne visibiles? quid nisi siquidem earum praesides visibiles sunt, erit igitur tota ecclesia, quae ex istis ceu ex partibus constat, visibilis: & hoc quoque dabis. Rursum quaero, vnde habet ista tota Ecclesia in tot Ecclesijs & eorum Episcopos partita, vt vna sit? vt enim vnaquaeque Ecclesia Metropolitana ab vno suo particulari Metropolitanano vnitatem suam habet, tanquam ab origine vnitatis suae, cum sit alioqui ex multis Ecclesijs constituta, & Ecclesia Episcopi quamuis

Quomodo de
Antonijs
ex parte p-
phetat com-
miscet falsa
cum veris.

Quomodo
ex ijs, quae
ab Antonio
sumpta sunt,
sequitur v-
num primum
legatum Chri-
sti esse in
Ecclesia, &
Antonio
externum
ministerium
cum interi-
ore confun-
dere, quod
adversario
obijciebat.

multa loca habeat, vna est propter vnum Episcopum suum, & Ecclesia patriarchica quamuis multas Metropolitanas Ecclesias habeat, vna Ecclesia est, cuius vnitatis origo patriarcha vnus est, sic tota Ecclesia, quae ex omnibus mundi Ecclesijs constat, non potest esse vna, nisi ab vno rectore initium vnitatis capiat, vt antea & quidem autore Cypriano non semel dictum est. Quare si fatearis adhiberi homines ad cetera, quae ad obeundum ministerium euangelicum pertinent, esse autem vnitatem in Ecclesia non solum ad ministerium euangelicum pertinet, sed necessarium est; est igitur adhibendus vnus homo, à quo tota Ecclesia capiat vnitatis originem. At hac tota Ecclesia vna, & visibilis, regnum Christi in Ecclesia, nominatur & est. Est igitur ad regnum Christi in Ecclesia, vt vnum sit, adhibendus vnus homo. Ratio connexi cogit te Antoni, vt qui superius dedisti, des etiam inferius. Quod verò dicis, nos confundere externum ministerium cum interiori, in te hoc dixisti verè, quod nobis affingere voluisti, amabo, quis confundit duo quaequam; qui alterum eorum ab altero separat? an qui alterum cum altero cōmiscet? rogo te Antoni, putas ne pertinere corpora fidelium ad regnum Christi visibile, an non? non credo negabis, ne videaris negare corpora & animas sacramētis Christi visibilibus in Ecclesia, quae est regnum eius. sanctificari ad emundationem conscientiae, & regenerari simul cum animis in spem viuam per resurrectionem Iesu Christi, quod fieri non potest, nisi in Ecclesia, quae cernitur. si pertinent, consequens est, vt si corpora sunt visibilia, & sacramenta sunt visibilia, & ministri sunt externi, & visibiles, quamuis virtus sacramentorum non sit corporea, sed spiritualis, & potestas ministrorum in corpora & animas, spiritualis quoque sit, & ab spiritu Dei tributa, Regnum ipsum externum quoque sit & visibile, simul & spirituale, tum quia bona eius non sunt temporalia & terrena, tum quia potestas huius regni non ad custodiam corporum tantum, vt potestas regni secularis pertinet, sed ad custodiam corporum & animarum, cui praesunt ministri Ecclesia in regno Christi, vt custodiantur per fidem virtute Dei in salutem paratam reuelari in tempore nouissimo. Huiusmodi regnū Christi externum, simul & spirituale, quod in Ecclesia Catholica per cunctum orbem iuxta promissiones à Deo patre filio suo de semine Dauid factas, aut tu tollis, & scripturas negas; aut si non tollis, externum regnum Christi cum isto tuo inuisibili, quod extra caelum ponis, confundis. Deinde quod Dominus promisit, inquit, ecce vobiscum sum vsque ad consummationem seculi, quod tu protulisti ad probandum regnum Christi non esse visibile, quia hic praesentiam spirituales promittat, vel hic locus scripturae solus errorem tuum cōuincit. interrogabo te vnum verbum, responde mihi, cum hoc dixit Apostolis, promisit se futurum esse cum eis tantum vsq; ad consummationem seculi? negabis tu quidem hoc, & rectè, non enim vs-

Quomodo cōuincitur ratione connexi, vt Ecclesia sit vnum regnū Christi spirituale, adhibendum esse vnum praesidem visibilem. Quomodo si corpora fidelium, & sacramenta, & ministri sub aspectu cadunt, cadat etiam Ecclesia necesse sit.

Quomodo vel hic locus solus Euan-gelij, ecce ego vobiscum, &c. error Antonij conuincit.

que ad consummationem seculi permanere poterant Apostoli; promisit ergo futurum esse cum eis, & cum successoribus eorum, (successores enim vnum sunt cum ijs, in quorum locum succedunt, vt antea docuimus, ne eadem repetam) et cum ijs, qui doctrina eorum & memores, & seruatores futuri essent. sic enim Apostolica constitutio locum hunc Euangelij interpretatur in extremo capite libri septimi Clem. Rom. igitur vbi non sunt successores Apostolorum, qui sunt Episcopi, ibi non seruatur doctrina Apostolorum, ac proinde Christus non est spiritualiter cum eis. homines igitur, vt tu loqueris, adhibendi sunt non solum ad predicandum Euangelium, & ad alia ministeria, vt tu fateris, que ad ministerium euangelicum pertinent, sed ad presentiam Christi spiritualem scilicet successores Apostolorum. Regnum ergo spirituale Christi non potest consistere, quin simul sit externum, ex quo fit, vt cum Ecclesijs Protestantium, & Confessionistarum non sit spiritualiter presens, quia successores Apostolorum non habent, & in eis successorem B. Petri qui est exordium vnitatis Ecclesie, sicut fuit Petrus. Quod si spiritualiter cum eis presens non est, non regnat igitur spiritualiter cum eis, idq; quia non regnat simul externum, id est, per successores Apostolorum cum quibus promisit se futurum vsq; ad consummationem seculi, illis enim potestatem ligandi & soluendi dedit, & ministerium predicandi euangelium, & gubernandi regnum Christi, ita tamen, vt vnus solus esset in eis primus, vt omnes Ecclesia vna Ecclesia, vnumq; regnum Christi fierent. quod fieri non poterat, immo natura repugnabat, nisi vnus vni regno presideret, qui reliquos presides partium singularum secum in vnum colligeret, & connecteret, qui esset primus Vicarius Christi, alioqui minister tantum in regno eius, nihil commune habens in potestate spirituali cum regibus gentium, aut etiam cum regibus Christianorum secularibus, quorum potestas merè secularis est, & ex nulla parte spiritualis, neq; ad animas pertinens. Quod quidem cum Confessionistarum magistri non intelligant, neque discernant, ad negandum regnum Christi in Ecclesia, cui successor Petri preest, continuo fatue & fallaciter obijciunt illud, reges gentium dominantur eorum, vos autem non sic, &c. sed pergamus ad aliam cauillationem Antonij Sadeelis ridiculam.

Quomodo regnū spirituale Christi nō potest extra cælum consistere, quin simul sit externū, visibile & est Ecclesia visibilis.

Quomodo fatue & fallaciter ad negandum regnū Christi in Ecclesia continuo obijciunt illud in euāgelio, reges gentium dominantur eorum; vos autē non sic.

CAPVT IIII.

Scripseram sic libro meo priore c. 3. Sed videamus adhuc limatius quemadmodum hoc de regno Dauid in Christo impletum est, non enim per se Christus regnat in terra corporaliter. Iesus namque in quem nunc, sicut ait B. Petrus, non videntes credimus, assumptus est à nobis in cælum, donec sic iterum veniat in secundo aduentu, quemadmodum discipuli viderunt eum euntem in cælum, reg; rursus de cælo tantum regnat.